

สมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28
ADMINISTRATIVE COMPETENCY OF THE SCHOOL
ADMINISTRATORS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 28

¹ธีระพัฒน์ เข้มเงิน และ ²สุรางคณา มัญยานนท์
¹Teerapad Khemngoen and ²Surangkha Monyanont

มหาวิทยาลัยราชธานี, ประเทศไทย
Ratchathani University, Thailand

¹teerapad.ton@gmail.com

Received: September 15, 2023; **Revised:** November 20, 2023; **Accepted:** December 12, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบ สมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 จำนวน 360 คน กำหนดขนาดตัวอย่างตามวิธีการของ ยามาเน่ (Yamane) และสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.957 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA) ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้ 1) ระดับสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) เปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขต

¹ นักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชธานี

² อาจารย์ ดร., อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี

พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: สมรรถนะการบริหาร, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the administrative competency of the school administrators according to the teachers' opinions under The Secondary Educational Service Area Office 28, and 2) to compare the administrative competency of the school administrators according to the teachers' opinions under The Secondary Educational Service Area Office 28 which classified by school sizes. The samples consisted of 360 teachers operating at school under The Secondary Educational Service Area Office 28. The sample size was calculated applying Yamane method and multi-stage random sampling. The instrument was a five-level rating scale questionnaire with a reliability of 0.957. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation and One – way ANOVA. The research findings were as follows: 1) the administrative competency of the school administrators according to the teachers' opinions under The Secondary Educational Service Area Office 28 both overall and individual aspects were at a high level. 2) The comparison of the administrative competency of the school administrators according to the teachers' opinions under The Secondary Educational Service Area Office 28 which classified by the size of the schools both overall and individual aspects were significantly different at the statistical level of .05

Keywords: Competency in Administration, School Administrators

บทนำ

ปัจจุบันเป็นยุคแห่งการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ เนื่องจากการปฏิรูปการศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญอันจะผลักดันให้ประเทศรอดพ้นจากวิกฤตการณ์ต่างๆ และยกระดับประเทศเข้าสู่คุณภาพและมาตรฐาน เพราะการศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญของชีวิตที่จะนำไปสู่การพัฒนาทุกๆ ด้าน อีกทั้งยังเป็นปัจจัยที่สำคัญในการช่วยให้คนมีความคิด มีปัญญา และเหตุผล รู้จักพิจารณาไตร่ตรอง สามารถที่จะปรับตัวได้ตามเหตุการณ์และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 1 มาตรา 6 ได้บัญญัติไว้ว่า การศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่ สมบูรณ์ ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้ มีจริยธรรมและคุณธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีความภูมิใจในความเป็นไทย มีความรู้อันเป็นสากล ทั้งนี้เพื่อให้ทัน ต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน และในหมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 22 ได้บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักการว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนา ตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนา ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มาตรฐานการศึกษาของชาติ อุดมการณ์และ หลักการในการ จัดการศึกษาของชาติ ได้กำหนดมาตรฐานไว้ 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของคน ไทยที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก มาตรฐานที่ 2 แนวการจัด การศึกษาที่มุ่งการจัด กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มาตรฐานที่ 3 แนวการสร้างสังคม แห่งการเรียนรู้และ สังคมแห่งการเรียนรู้ ปัจจัยแห่งความสำเร็จตามมาตรฐานการศึกษาของชาติตาม อุดมการณ์และ หลักการในการจัดการศึกษาของชาติ ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลัก คือ 1) ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ ผู้บริหาร สถานศึกษา ครู คณาจารย์ ผู้เรียน ผู้ปกครองและสมาชิกชุมชน 2) ปัจจัยด้าน การบริหาร ได้แก่ หลักการบริหารจัดการและหลักธรรมาภิบาล

การบริหารจัดการศึกษาที่ดีและทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ ประกอบด้วยหลาย องค์ประกอบ ด้วยกันไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ปกครอง คณะครู และบุคลากร ที่สำคัญคือ การบริหารจัดการศึกษาที่เกิดความเป็นภาวะผู้นำของ ผู้บริหาร สถานศึกษาที่เป็นผู้รับผิดชอบการบริหารงานทั้งหมดอันเป็นภาระหน้าที่ที่จะก่อให้เกิด ความร่วมมือระหว่างสมาชิกแต่ละฝ่ายและองค์กรต่าง ๆ ในฐานะบทบาทความเป็นผู้นำ ผู้บริหาร สถานศึกษาจึงเป็นผู้รวบรวมพลังและการใช้ประโยชน์ของผู้คนและองค์กรให้ช่วยกันขับเคลื่อน พัฒนากระบวนการจัดการศึกษาให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ตามอุดมการณ์ หลักการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาและของชาติ

จากพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 มาตรา 80 ให้มีการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งบาง ตำแหน่งและบางวิทยฐานะเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ เจตคติที่ดี คุณธรรม จริยธรรม และ จรรยาบรรณวิชาชีพที่เหมาะสมในอันที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ราชการเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและความก้าวหน้าแก่ราชการ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงานข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) และยังได้กำหนดให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จะ มีวิทยฐานะใด และเลื่อนเป็นวิทยฐานะใดต้องมีการประเมินคุณภาพการปฏิบัติงาน หรือ สมรรถนะ ทางการบริหารดังนี้คือ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริหารที่ดี การพัฒนาตนเอง การทำงาน เป็นทีม การวิเคราะห์และสังเคราะห์ การสื่อสารและการจูงใจ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และ การมีวิสัยทัศน์ ดังนั้น แนวคิดสมรรถนะจึงมีความสำคัญและถือเป็นหัวใจในการพัฒนาวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอน

คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ/ความสามารถและคุณลักษณะ อื่นๆ ที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานอื่นๆ ในองค์กร” กล่าวคือ การ

ที่บุคคลจะ แสดงสมรรถนะใดสมรรถนะหนึ่งได้ มักจะต้องมีองค์ประกอบของทั้งความรู้ทักษะ/ความสามารถ และคุณลักษณะอื่นๆ ตัวอย่างเช่น สมรรถนะการบริการที่ดี ซึ่งอธิบายว่า “สามารถให้บริการที่ ผู้รับบริการต้องการได้” นั้น หากขาดองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ ความรู้ในงานหรือทักษะที่เกี่ยวข้อง เช่น อาจต้องหาข้อมูลจากคอมพิวเตอร์และคุณลักษณะของบุคคลที่เป็นคนใจเย็นอดทน ชอบช่วยเหลือผู้อื่น แล้วบุคคลก็ไม่อาจจะแสดงสมรรถนะของการบริการที่ดีด้วยการให้บริการที่ ผู้รับบริการต้องการได้

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ได้รับผลกระทบการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขึ้นพื้นฐาน เป็นการทดสอบเพื่อวัดความรู้และความคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จึงส่งผล ให้การบริหารงานในด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ ทำให้ผู้ปกครอง ชุมชน ขาดความเชื่อถือต่อการจัดการศึกษาจากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้บริหารสถานศึกษาขึ้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 จำเป็นต้องมีการเร่งพัฒนาสมรรถนะ ทางการบริหาร

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขึ้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ตามกรอบการอบรมพัฒนาผู้บริหารผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา: แบบผสมผสานสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขึ้นพื้นฐาน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขึ้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28
2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1.ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 3,243 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 จำนวน 360 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณโดยใช้สูตรของ Yamane (1973) และได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดสถานศึกษา

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) มีจำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) ประกอบด้วย ระดับการศึกษา ประสบการณ์ การทำงาน และขนาดสถานศึกษา ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 กำหนดคะแนนแบ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) การทดสอบค่า (F- test) และโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลสภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ได้แก่ ขนาดสถานศึกษา ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ พิเศษ (จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 33.61) รองลงมา คือปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก (จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 30.83) ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ (จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 21.38) และปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง (จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 21.38) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาระดับสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ในภาพรวมรายด้านและรายข้อสรุปผลได้ดังนี้

2.1 ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 มีทัศนะต่อสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการสื่อสารและการจูงใจมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.30, s.d. = .589) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านสมรรถนะการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ($\bar{X}$ = 4.26, s.d. = .576) ด้านสมรรถนะการบริการที่ดี ($\bar{X}$ = 4.26, s.d. = .580) และด้านสมรรถนะการทำงานเป็นทีม ($\bar{X}$ = 4.26, s.d. = .605)

2.2 ระดับสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 รายด้าน ดังนี้

2.2.1 ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารมุ่งมั่นทำงานให้มีคุณภาพมีความถูกต้องและครบถ้วนสมบูรณ์ ($\bar{X}$ = 4.35, s.d. = .721) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารจัดให้มีการวางแผนการปฏิบัติงานในแต่ละภารกิจของสถานศึกษาอย่างชัดเจน ($\bar{X}$ = 4.26, s.d. = .766) และผู้บริหารมีเป้าหมายของการทำงานที่ชัดเจนและเป็นเป้าหมายที่มีรากฐานมาจากพันธกิจของสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.26, s.d. = .766)

2.2.2 ด้านการบริการที่ดี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารจัดการอาคารสถานที่เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูและนักเรียนอย่างพอเพียง ($\bar{X}$ = 4.30, s.d. = .704) และผู้บริหารมีความตั้งใจ เต็มใจ และกระตือรือร้นในการให้บริการแก่ครู นักเรียน ชุมชน ($\bar{X}$ = 4.30, s.d. = .749) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือผู้บริหารมีการปรับปรุงระบบการบริการในสถานศึกษาเพื่อสนองต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ ($\bar{X}$ = 4.24, s.d. = .719)

2.2.3 ด้านการพัฒนาตนเอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารมีการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ ด้วยการเข้าประชุมทางวิชาการ อบรม สัมมนาอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X}$ = 4.32, s.d. = .745) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือผู้บริหารสามารถใช้คอมพิวเตอร์เบื้องต้นในการปฏิบัติงาน สืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตและใช้บริการจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ได้ ($\bar{X}$ = 4.25, s.d. = .699) และผู้บริหารสามารถเป็นผู้นำทางวิชาการ ทำวิจัยในระดับสถานศึกษาและสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ให้กับผู้ร่วมงาน ($\bar{X}$ = 4.25, s.d. = .733)

2.2.4 ด้านการทำงานเป็นทีม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารให้ความร่วมมือร่วมใจในการทำงานเป็นทีม เพราะถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จ ($\bar{X}$ = 4.33, s.d. = .764) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารแสดงบทบาทผู้นำหรือผู้ตามได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X}$ = 4.23, s.d. = .753) ผู้บริหารมีการเสริมแรงให้กำลังใจ ส่งเสริมสนับสนุนเพื่อนร่วมงานในการปฏิบัติงาน ($\bar{X}$ = 4.23, s.d. = .784) บริหารเปิดโอกาสให้เพื่อนร่วมงานแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ ($\bar{X}$ = 4.23, s.d. = .779) และผู้บริหารเน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วม มากกว่าการทำงานแบบเจ้านายกับลูกน้อง ($\bar{X}$ = 4.23, s.d. = .762)

2.2.5 ด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาความต้องการของงานและเสนอทางเลือกหรือแนวทาง ป้องกันแก้ไขปัญหางานในความรับผิดชอบ ($\bar{X}$ = 4.28, s.d. = .768) ผู้บริหารสามารถเป็นผู้นำการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาและเป็นผู้นำแผนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X}$ = 4.28, s.d. = .710) และผู้บริหารมีการวางระบบและกลไกที่ดีในการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ ($\bar{X}$ = 4.28, s.d. = .724) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ข้อผู้บริหารใช้วิธีคิดเชิงระบบในการแก้ปัญหาหรือพัฒนางาน ($\bar{X}$ = 4.25, s.d. = .731)

2.2.6 ด้านการสื่อสารและการจูงใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารสามารถเลือกใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม และถูกกาลเทศะ เนื่องจากความหลากหลายของภาษาและวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.35$, s.d. = .689) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารมีความสามารถในการจูงใจ โน้มน้าวให้ผู้อื่นเห็นด้วย ยอมรับ คล้อยตาม เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.22$, s.d. = .709)

2.2.7 ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.31$, s.d. = .687) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรนำผลการอบรม ศึกษาดูงาน มาเผยแพร่แก่เพื่อนร่วมงานในโรงเรียนได้ทราบ ($\bar{X} = 4.19$, s.d. = .751)

2.2.8 ด้านการมีวิสัยทัศน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ หรือทิศทางการพัฒนาสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.33$, s.d. = .680) และในการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาผู้บริหารมุ่งเน้นในสิ่งที่น่าจะเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.33$, s.d. = .693) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารมักใคร่ครวญอยู่เสมอว่าในอนาคตนั้นสถานศึกษาแห่งนี้ควรเป็นอย่างไร ($\bar{X} = 4.23$, s.d. = .7695)

2.2.9 ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารมีการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ทางปัญญา ($\bar{X} = 4.31$, s.d. = .716) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารมีการจูงใจให้เกิดในการแรงบันดาลใจในการทำงาน ($\bar{X} = 4.25$, s.d. = .726) และผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีการปฏิบัติงานในภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.25$, s.d. = .788)

3. ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทักษะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา สรุปผลได้ดังนี้ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีทักษะต่อสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ครูผู้สอนมีทักษะต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 รายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทักษะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 มีประเด็นนำมา อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐาน ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทักษะของครู สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ผลการวิจัย พบว่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 มีทัศนคติต่อสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับพรพิศ อินทะสุระ (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความคิดเห็นต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับวีระเชษฐ์ อาตวิเศษ (2551) ได้วิจัยเรื่อง สมรรถนะของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ครูและผู้บริหาร สถานศึกษา มีความคิดเห็นต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หนองคาย เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับ พัทธมน เทียนศรี (2547) ได้วิจัย เรื่อง สมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในฐานะนิติบุคคล เขตพื้นที่ การศึกษาสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้น พื้นฐานในฐานะนิติบุคคลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องงานวิจัยของศิริจันทร์ พลอยกระโทก (2551) ได้วิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะ ทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความ คิดเห็นต่อสมรรถนะทางการบริหารของ ผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนคติของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาด ต่างกัน มีทัศนคติต่อสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แตกต่างกันผลการวิจัย พบว่า ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มี ขนาดต่างกัน มีทัศนคติต่อสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมและ รายด้าน แตกต่างกัน สอดคล้องกับ นาวัน พินิจอภิรักษ์ และไตรรัตน์ สิทธิทุล (2564) ได้ศึกษาวิจัย สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1 พบว่า ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก ทั้ง 12 ด้าน 2) แนวทางพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ประกอบด้วย (1) การมุ่ง ผลสัมฤทธิ์ด้วยการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศให้เป็นระบบ (2) การส่งเสริมความเชี่ยวชาญในงาน อาชีพด้วยพัฒนาตนเองตลอดเวลา (3) การบริหารเชิงกลยุทธ์ด้วยการกำหนดนโยบายวางแผนการ พัฒนาที่ชัดเจน (4) การเป็นผู้นำทางวิชาการด้วยการพัฒนาความรู้การบริหารงานวิชาการ (5) การ มีจริยธรรมยึดมั่นในความถูกต้องด้วยปฏิบัติตนด้วยความซื่อสัตย์สุจริตบริหารตามหลักธรรมาภิบาล (6) การแก้ปัญหาและการตัดสินใจด้วยการฝึกฝนทักษะและเทคนิคการแก้ปัญหาอย่างถูกหลักการ (7) การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้วยนำความเปลี่ยนแปลงมาประยุกต์ใช้กับสถานศึกษา (8) การ ทำงานเป็นทีมด้วยการบริหารแบบมีส่วนร่วม (9) การจัดการเทคโนโลยีทางการศึกษาด้วยการใช้ เทคโนโลยีในการเรียนการสอน (10) การประเมินผลและติดตามผลทางการศึกษาด้วยการเรียนรู้ หลักการติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบ (11) การมีทักษะในการสื่อสารและการสร้าง

แรงจูงใจด้วยการเรียนรู้เทคนิคจิตวิทยาการทำงาน และ (12) การมีทักษะในการบริการที่ดีด้วยการมีจิตบริการปฏิบัติตัวอย่างเหมาะสม

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาได้ตระหนักถึง ภาระหน้าที่และความรับผิดชอบเพื่อให้งานในแต่ละด้านของสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ทุกคนมีความตั้งใจจริงที่จะพัฒนาสถานศึกษาที่ตนปฏิบัติงานอยู่ ถึงแม้จะปฏิบัติงานอยู่ใน 4 สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน อาจมีความทุ่มเท ความตั้งใจ แตกต่างกันไป เพราะผู้บริหารทุกคนก่อนดำรง ตำแหน่งในสถานศึกษานั้นจะต้องผ่านการอบรมหลักสูตรด้านการบริหารไม่น้อยที่จะปฏิบัติหน้าที่ ในสถานศึกษาและบริบทของโรงเรียนมีลักษณะไม่เหมือนกัน จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ มีการบริหารงานที่แตกต่างกัน การพัฒนาทักษะในการบริหารงานจึงแตกต่างกัน

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

จากผลการวิจัยเรื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องมีมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาที่เป็นมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพและมาตรฐานการปฏิบัติงานที่กำหนดเป็นสมรรถนะของผู้บริหาร ตามกรอบการอบรมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา: แบบผสมผสาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ประกอบด้วย 9 สมรรถนะ ได้แก่การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีม การวิเคราะห์และการสังเคราะห์ การสื่อสารและการจูงใจ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร การมีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งผู้บริหารส่วนใหญ่มีการศึกษาต่อระดับที่สูงขึ้นและมีการพัฒนาตนเอง มีการนำหลักทฤษฎีมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาอย่างมืออาชีพมากขึ้น ซึ่งให้ความสำคัญในด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคคลเป็นหลัก ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนา สมรรถนะของตนเองมากขึ้น และมุ่งมั่นในการทำงานเพื่อให้เกิดผลสำเร็จโดยคำนึงปัจจัยด้านคน เป็นหลัก เพราะความสำเร็จและความล้มเหลวในการบริหารงานย่อมขึ้นอยู่กับสมรรถนะทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ สมรรถนะเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่ง ที่ผู้บริหารสถานศึกษานำมาเป็นพื้นฐานจัดทำระบบ หรือวางแผนทางในการพัฒนาให้สอดคล้องกับกลยุทธ์และเป้าหมายในการดำเนินการของ สถานศึกษา สมรรถนะจึงมีความสำคัญต่อการบริหารการศึกษาของสถานศึกษา คือ เป็นเครื่องมือ ช่วยในการแปลงวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ วัฒนธรรมองค์การและยุทธศาสตร์ต่าง ๆ มาสู่กระบวนการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

- นาวิน พินิจอภิรักษ์ และไตรรัตน์ สิทธิกุล. (2564). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1.วารสาร
ครุศาสตร์ปริทรรศน์ - 328 – ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม): 328-342.
- พรพิศ อินทะสุระ. (2551). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู
และบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต
5. สารนิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 1
มาตรา 6
- พัทธมน เทียนศรี. (2547). สมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน
ฐานะนิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี. บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช.
- วีระเชษฐ์ ฮาดวิเศษ. (2551). สมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศิริจันทร์ พลอยกระโทก. (2551). สมรรถนะทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Yamane, T. (1973). *Statistics An Introductory Analysis*. 3rd Edition, New York. Harper
and Row.